

U.G. 5th Semester Examination - 2023

SANSKRIT

[HONOURS]

Discipline Specific Elective (DSE)

Course Code : SANH-DSE-T-1

Full Marks : 60

Time : 2½ Hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.**Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.*

1. यथाभिलाषं दश प्रश्नाः सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयाः।

2×10=20

- क) का नाम अनुलोमसम्भाषा?
- ख) अनुमाने सपक्षस्य एकमुदाहरणम् उपस्थापय।
- ग) तर्कशास्त्रे दृष्टान्तस्य लक्षणं किम्?
- घ) का नाम पक्षधर्मता?
- ङ) आन्वीक्षिकीशब्दस्य का व्युत्पत्तिः?
- च) “पर्वतो वह्निमान् धूमात्”—इत्यनुमाने किं साध्यम्? कश्च हेतुः?
- छ) विवादविषये जातेरेकमुदाहरणमुपन्यस्यताम्।
- ज) कस्तर्कः?
- झ) को वादः?

[Turn Over]

किं नाम अनुमानम्? तच्च कतिविधम्?

- ट) न्यायसूत्रं केन विरचितम्? न्यायसूत्रस्य भाष्यकारः कः?
- ठ) विवादे मध्यस्थस्य किं कार्यमस्ति?
- ड) चतुर्णां वङ्गीयनैयायिकानां नामानि लिख।
- ढ) कथाः कतिविधाः? तासां नामानि कानि?
- ण) को नाम न्यायाभासः?

2. यथारुचि चतुर्णां प्रश्नानां समाधानं करणीयम् : $5 \times 4 = 20$

- क) परार्थानुमानविषये एका टीका विरचनीया।
- ख) वादोपायविषये संक्षेपेण आलोचय।
- ग) निग्रहस्थानस्य भेदद्वयम् आलोच्यताम्।
- घ) अनुमाने कः परामर्शः? तस्य का उपयोगिता?
- ड) किं नाम छलम्? तस्य भेदान् विशदीकुरु।
- च) तर्के निर्णयमाश्रित्य एका टीका रचनीया।

3. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्। तयोरेकः अवश्यं संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च लेखनीयः। $10 \times 2 = 20$

- क) विवादे का नाम जातिः? तस्याः भेदचतुष्टयं सोदाहरणं वर्णयताम्।
- ख) का नाम परिषद्? का नाम वादमर्यादा? वादिप्रतिवादिनोः को भेदः?
- ग) सोदाहरणं व्याप्तेर्लक्षणं तर्कसंग्रहानुसारं विव्रीयताम्।
- घ) पञ्चावयवविन्यायस्य सोदाहरणं व्याख्यानम् उपस्थापय। वितण्डायाः किं स्वरूपम्?
- ड) को नाम उपाधिः? स कतिविधः? के च ते? उपाधिना सह तर्कस्य को भेदः?